

AVANTPROJECTE DE LLEI DE L'ARQUITECTURA

MEMÒRIA D'AVALUACIÓ DE LA LLEI D'ARQUITECTURA

1- Anàlisi del context i identificació de les opcions de regulació

1A- Identificació del problema

L'interès de l'obra arquitectònica depassa, pel seu propi caràcter, el fet merament constructiu i contribueix en major mesura que altres disciplines, a definir el context territorial i social en que s'insereix. Així ho entén la Unió Europea en la Resolució 2001/C73/04 del Consell sobre la qualitat arquitectònica en l'entorn rural i urbà quan entre d'altres qüestions, afirma que l'arquitectura suposa una prestació intel·lectual, cultural i artística professional.

Com a conseqüència d'aquesta valoració, els diferents països de la Unió Europea han anat adaptant les seves legislacions als principis suara esmentats, tot reconeixent d'interès públic de l'obra arquitectònica i establint regulacions específiques per a la seva pràctica.

No és el cas de les legislacions espanyola i catalana que sobretot en el cas de la contractació pública, no accepten explícitament aquest caràcter específic de l'obra de creació arquitectònica i encara regulen la seva contractació per procediments administratius estàndards. Aquests tipus de procediments de contractació, extremadament codificats i encarats exclusivament a evitar el frau (tanmateix no sempre ho aconseguixen,) estan molt centrats en criteris quantitatius, oblidant en contrapartida, els aspectes més qualitatius.

La conseqüència de tot plegat, està a la vista: la rigidesa del sistema ha acabat propiciant un seguit de practiques més que dubtoses de les adjudicacions, baixes, reformats, etc que en pocs casos tenen en compte la qualitat de l'arquitectura ni la funció social de l'obra. Així, a la realitat, el sistema ha comportat un encariment a mig termini de l'obra pública –que compensa llargament en modificacions i reformats els estalvis inicials en l'adjudicació-, un increment de les despeses de manteniment i remodelació –en no respectar la funcionalitat prevista- i una progressiva davallada de la qualitat arquitectònica.

0343

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori i Sostenibilitat
**Direcció General d'Ordenació
del Territori i Urbanisme**

En el cas específic dels projectes de creació arquitectònica, l'aplicació dels criteris garantistes i economicistes de la llei de contractació pública i l'escassa valoració de criteris tècnics i qualitatius en la selecció dels treballs comporta un seguit de problemes per al propi sector: infravaloració de la creació artística i la innovació, gravàmens excessius de participació en concursos, dificultats de penetració en el mercat públic per al joves professionals i els petits estudis,... i també per al conjunt de la societat que progressivament es veu privada dels millors projectes i de la possibilitat de crear uns entorns urbans més funcionals, sostenibles i integrats.

1B. Establiment dels objectius

A l'objecte de donar resposta a aquestes necessitats en el marc normatiu actual, es proposa aquesta Llei d'Arquitectura amb els següents objectius:

- Promoure la qualitat arquitectònica i urbana per tal de millorar de la qualitat de vida dels ciutadans.
- Incorporar criteris de qualitat en els processos de licitació i contractació de serveis de creació arquitectònica de les administracions catalanes.
- Fomentar la formació dels professionals a l'entorn de l'arquitectura sobre la seva funció social i sensibilitzar al públic en general.

Abans de elaborar el projecte de Llei d'Arquitectura amb el contingut actual, s'han valorat altres opcions de regulació tal com s'exposa tot seguit:

1.C. Identificació de les opcions de regulació

Opció I: No fer res

Una primera possibilitat a considerar es "no fer res". Òbviament, si no es planteja cap mesura és complicat que es puguin resoldre les dificultats plantejades, més encara en relació a practiques de les administracions que estan molt instaurades i que com passa amb els hàbits i costums costen de revertir.

Per aquest motiu, atès que la opció de "no fer res" no garanteix la consecució dels objectius proposats, ha estat descartada.

Opció II: Desenvolupament reglamentari o Acord de Govern

Certament, alguns objectius de l'avantprojecte de Llei, podrien ser resolts mitjançant l'adopció de determinats acords del Govern o mitjançant un decret que establis les determinacions reglamentaries adients. Tanmateix, com s'exposa en l'apartat corresponen a la comparació de les opcions de regulació considerades la inexistència d'una regulació adaptada a nivell estatal i altres consideracions de caire més pràctic, fan poc aconsellable aquesta opció.

Opció III: L'avantprojecte de Llei d'Arquitectura

Les consideracions exposades en els apartats anterior, i la voluntat explícita de reconèixer l'interès públic de l'arquitectura i de la qualitat arquitectònica, la seva importància cultural, econòmica i social, determinen que l'elecció regulatòria escollida sigui la legislativa.

Cal considerar, així mateix que aquesta opció permet un posterior desenvolupament en diferents àmbits i formats que vinculin al conjunt de les administracions públiques de Catalunya (planejament urbanístic, acords de Govern, plecs de condicions tècniques i administratives en els procediments de contractació, etc.). Aquest desenvolupament legislatiu esglaonat permet una major adaptació a les necessitats sorgides en la seva aplicació i a la disponibilitat de la resta d'administracions involucrades.

2. Anàlisis de l'impacte de les opcions de regulació considerades.

2.A. Informe d'impacte pressupostari

L'article 64.3 lletra a de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de regim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya disposa que l'informe d'impacte pressupostari ha d'avaluar la repercussió de la disposició reglamentària en els recursos personals i materials i en els pressupostos de la Generalitat, i també les fonts i els procediments de finançament, si escau.

El projecte de Llei d'Arquitectura té una repercussió pressupostària relativament limitada que se cenyeix als dos aspectes que es tracten tot seguit: la reforma dels mecanismes de contractació dels serveis del procés de creació arquitectònica i el desenvolupament d'òrgans d'assessorament i de difusió en matèries relacionades amb l'arquitectura.

2.A.1. Reforma de la contractació de l'arquitectura

Bàsicament, el projecte es refereix a tres aspectes: la necessitat de promoure els concursos d'idees per orientar les futures actuacions arquitectòniques i urbanístiques, la utilització prioritària del procediment restringit en els concursos de projectes de creació arquitectònica i, finalment, determinades especificitats per a la contractació conjunta del projecte i la direcció d'obra.

Així, el projecte normatiu determina la manera de gestionar la contractació dels serveis de creació arquitectònica –redacció del projecte i direcció d'obra– i no la adjudicació de la realització de l'obra mateixa que continua invariable.

Moltes de les actuacions de l'administració es plantegen en entorns territorials complexos, i la seva realització requereix d'un cert consens social a risc de continus retards i modificacions si no es té cura. Per aquest motiu, establir, des de les fases inicials del procés de contractació, unes criteris clars i coherents d'actuació, contribueix a un desenvolupament més àgil de les següents etapes de la realització, escurçant els terminis fins a la seva finalització i estalviant, en definitiva, temps i diners.

En aquest sentit, els **concursos d'idees** permeten realitzar una diagnosi més àmplia i acurada tant per les aportacions dels professionals externs com per les possibilitat de participació ciutadana que s'obren des de l'inici del procés.

D'altra banda, el concurs d'idees, pel seu caràcter més generalista i la concurrència de diversos equips professionals, facilita la consideració d'un nombre ampli d'aspectes relacionats amb l'objecte de l'encàrrec i també la incorporació d'innovacions, enriquint d'aquesta manera el contingut del projecte. D'aquesta manera, el projecte resultant que finalment s'encarrega parteix d'unes bases sòlides que permeten donar una solució més adequada a necessitats plantejades i garanteixen, en part, la seva correcta realització.

Pel que fa a la contractació dels **serveis d'arquitectura** –redacció del projecte i direcció d'obra– aquest projecte normatiu fomenta que es realitzin pel procediment restringit amb participació d'un comitè d'experts.

La substitució, en determinats casos, del procediment obert per un de restringit presenta diversos avantatges: permet la consideració d'elements qualitatius, es valoren aspectes d'adequació funcional i bellesa formal difícilment quantificables i també s'evita incentivar la presentació de projectes de baixa qualitat que acaben redundant negativament en l'execució de l'obra posterior.

Certament, la implicació de professionals externs, mitjançant un comitè d'experts, en el procés d'adjudicació, té un cost per a l'administració; però aquest es limita al concepte de dietes i òbviamment, és molt inferior als beneficis que s'esperen en altres fases de la contractació, com ara l'execució de les obres.

En primer lloc, els mecanismes negociats i participatius que s'utilitzen en la redacció del projecte, reverteixen en una major adaptació a les necessitats d'ús i conseqüentment en un major ajustament pressupostari de les actuacions a realitzar. Atenent a l'alt cost mitjà de les actuacions en obres en edificació –generalment superiors al milió d'euros si són de nova construcció– l'estalvi és clar.

Cal considerar que actualment, malgrat les fortes davallades en inversió que s'han produït a causa de la crisi econòmica i el fort dèficit públic, les actuacions vigents en

obres (rellevants) d'edificació encara signifiquen una despesa de 133,66 milions d'euros anuals (dades disponibles 2011-2013¹). D'aquest import, 82,42 milions d'euros corresponen a noves adjudicacions, en lleugera recuperació.

Igualment, les millores en els mecanismes d'adjudicació del projecte, reverteixen en un estalvi per a l'administració en tant que contribueixen a una millor adaptació a les finalitats i eviten les contínues modificacions de projecte fins ara habituals. Ara, malgrat les polítiques de control pressupostari, els modificats dels projectes encara suposen un 9,42% de les actuacions en edificació, als que cal afegir un punt més per pròrrogues en l'execució.

Més encara, si prenem com a referència l'any 2011 (no es disposa de sèries anteriors) un exercici pressupostari més proper a l'estàndard previ a la crisi i per tant més representatiu de l'activitat normalitzada de l'administració de la Generalitat, poden observar que els imports de les modificacions dels contractes pugen a 28,84 milions d'euros, un 23,21% de l'activitat contractual de l'any que és de 124,26 milions d'euros.

Si apliquem la hipòtesi que la nova normativa pot estalviar un mínim del 10% sobre aquesta xifra (l'equivalent a només un 1% de l'obra contractada), en resulta un estalvi de 2.884.213,58 euros, quantitat molt superior a les dietes derivades de la retribució dels comitès d'experts.

D'una altra banda, la progressiva implantació de mesures de sostenibilitat que impulsa la Llei d'Arquitectura, també tindrà repercussió en els costos de manteniment de les edificacions futures realitzades d'acord amb aquesta Llei. Si atenem a la tipologia de les obres d'edificació: hospitals, centres d'ensenyament, habitatge social, oficines pròpies..., aquests costos recauen en una bona part en el sector públic de la Generalitat que d'aquesta manera, podria reduir la despesa per aquest concepte.

En el mateix sentit, actuen les mesures previstes per a la **contractació conjunta** de l'elaboració del projecte i l'execució de l'obra i en la concessió de la construcció i explotació de l'obra.

Ara, ja existeixen nombroses garanties sobre les obres: des de la supervisió inicial del projecte per part de la oficina de supervisió, el replantejament previ a la licitació i una posterior comprovació d'aquest..., fins a la garantia (inicial d'1 any + 15 per vicis ocults) un cop finalitzada l'obra. Tanmateix, no es presta suficient atenció al projecte de creació arquitectònica, la base sobre la què se sustenta tota l'obra posterior.

Per això, malgrat l'existència de garanties administratives per a la correcta execució de les obres encarregades per l'administració, sovint es produeixen desajustos en l'execució que no es resolen de manera adequada. Això no solament provoca despeses a curt termini (augment del preu d'execució) si no que és causa de

¹ Font: Dades del Registre Públic de Contractes (RPC) elaborades per la Oficina de Supervisió i Avaluació de la Contractació Pública (OSACP). Les dades diferencien entre equipaments, habitatges i altres, cosa que ha permès segregar les dades corresponents a edificació. Les sèries disponibles només abasten el període 2011-2013.

defectes ocults que acaben requerint noves obres d'adaptació a mig termini, un important cost de manteniment, i per tant noves despeses.

La continuïtat entre els professionals redactors del projecte de creació arquitectònica i els encarregats de la seva execució material que es proposa en la nova Llei és una garantia que la realització efectiva del projecte s'ajustarà al màxim a l'esperit i contingut del projecte aprovat i també que les modificacions que es produeixen en el decurs de les obres es faran de manera coherent.

En aquest sentit, de manera similar a les altres mesures, també influirà positivament sobre els modificats de les obres i sobre les futures adaptacions d'ús i despeses de manteniment. Tot plegat contribueix a l'estalvi pressupostari.

2.A.2. Consell de la qualitat arquitectònica i altres organismes

La norma preveu el desenvolupament de nous ens vinculats als objectius de la Llei, són el Consell de la Qualitat Arquitectònica de Catalunya, encarregat de l'assessorament a les administracions públiques catalanes en matèria de qualitat arquitectònica, i el Centre d'Interpretació i Recerca de l'Arquitectura, integrat dins el sistema museístic català. Així mateix, obre la possibilitat de crear organismes assessors similars a les administracions locals.

El Consell de la Qualitat Arquitectònica, com a òrgan assessor, té una funció especialment rellevant en tant que ha de proposar els criteris i continguts tècnics en matèria de qualitat arquitectònica que han de tenir en compte els òrgans competents de la gestió i contractació administrativa de les obres arquitectòniques.

Per al càlcul del pressupost necessari per posar en marxa aquest organisme, s'ha pres com a referència el CADS (Consell Assessor de Desenvolupament Sostenible) que té unes característiques funcionals similars, tot i que en una altra matèria. El CADS, amb un funcionament ja plenament consolidat després de més 10 anys de la seva creació, té actualment un pressupost de 170.000 euros anuals, d'acord amb les dades de la seva Memòria.

Per tant, podem considerar que a mig termini caldrà un pressupost equivalent, entorn els 170.000 euros anuals, per al funcionament regular del Consell de la Qualitat Arquitectònica de Catalunya. Evidentment, els primers anys, la despesa ha d'ésser relativament reduïda i pot anar creixent a partir de la recuperació de la inversió de l'administració i de la consolidació del paper del Consell. Per aquest motiu, s'ha adoptat la hipòtesi d'un creixement pressupostari constant (32% anual) que partint d'un mínim de 42.500 euros el primer any per a la posada en marxa, arribaria a un màxim de 170.000 euros en el termini de 10 anys.

La resta d'organismes previstos, no tenen la rellevància d'aquest Consell ni tenen un paper tant estratègic i per tant, la seva posada en funcionament es planteja en un termini més llarg i vinculat necessàriament a les disponibilitats pressupostàries i la recuperació completa de l'activitat econòmica.

Pel que fa als organismes assessors vinculats als ajuntaments, aquestes mesures tenen un caràcter discrecional i per tant aquests les podran adaptar a les seves necessitats.

2.A.3. Conclusions

És per tot l'exposat que es pot concloure:

- Les reformes en la contractació dels serveis d'arquitectura produeixen un estalvi considerable de costos en la execució de les obres públiques d'edificació, a canvi d'un cost relativament reduït derivat de les retribucions dels comitès d'experts.
- La tasca del Consell de la Qualitat Arquitectònica significa la implantació de criteris homogenis en la contractació d'aquests serveis, millorant així la qualitat i la transparència del procés.
- Tot plegat, incideix positivament en la qualitat de les edificacions (equipaments i habitatges, principalment) que a mig termini redueixen considerablement els costos de manteniment a càrrec de l'administració.

2.B. Informe d'impacte econòmic i social

L'article 64.3, lletra b de la Llei 26/2010 de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya disposa que l'informe d'impacte econòmic i social ha d'avaluar els costos i els beneficis que implica el projecte per als seus destinataris i la realitat social i econòmica.

En aquest sentit, el projecte de llei d'arquitectura té per objecte el foment d'una arquitectura sostenible i la millora de la qualitat de vida dels ciutadans. Els instruments que preveu per assolir aquests objectius són bàsicament de 2 tipus: les mesures de foment d'una arquitectura de qualitat i la regulació de la contractació pública dels serveis de creació arquitectònica.

Tot seguit, s'analitza amb cert detall la repercussió de les mesures més rellevants i s'estima l'impacte global de l'aplicació del projecte de llei sobre la societat.

2.B.1. Reforma de la contractació de l'arquitectura

La reforma pretén incorporar criteris de qualitat i sostenibilitat en els processos de licitació del conjunt de les administracions catalanes, regulant alguns aspectes de la contractació dels serveis de creació arquitectònica. Aquestes especificitats es concreten en les següents modalitats de contractació:

- Concursos d'idees de creació arquitectònica. La contractació s'ha de fer utilitzant el procediment de concurs de projecte amb intervenció de jurat.
- Contractació de serveis del procés de creació arquitectònica. La contractació s'ha de subjectar al procediment restringit.
- Contractació conjunta de l'elaboració del projecte i l'execució de l'obra, en la concessió de construcció i explotació de l'obra.
- Contractació de la redacció de les figures de planejament urbanístic. La contractació s'ha de fer amb intervenció d'un comitè d'experts.

La generalització dels jurats i els comitès d'experts, aporta diversos avantatges entre els quals hi ha la d'una major participació i transparència i d'una major implicació dels professionals del sector.

A més, els criteris a prendre en compte per a l'adjudicació d'un projecte de creació arquitectònica, s'enriqueixen notablement. Més enllà del preu, que es sempre un factor a considerar, apareixen un seguit d'indicadors quantificables i uns altres criteris, de caràcter més artístic i cultural, que són conseqüents amb la matèria a adjudicar, bàsicament creativa.

El primer benefici social d'aquesta manera de fer és una valoració de l'arquitectura en el sentit més ampli, com a disciplina complexa que abasta des d'aspectes tècnics (vinculats a la indústria i la I+D) fins als més artístics (cultura, creativitat, innovació) passant per seva contribució a l'ordenació territorial i urbana i al desenvolupament d'una país sostenible.

D'altra banda, la pluridisciplinarietat prevista en el jurats i comitès d'experts i les mesures de contractació conjunta de projecte i direcció d'obra, contribueixen a fomentar la col·laboració entre els diferents gremis professionals que treballen entorn l'arquitectura i fomenta la transversalitat i la coordinació entre equips. Aquest fet està en línia amb l'evolució dels sistemes de treball, cada cop més transversals i descentralitzats en resposta a les noves possibilitats tecnològiques i la creixent globalització.

Així mateix, l'establiment de diverses modalitats d'acreditació de la solvència tècnica relativa a l'experiència permet la incorporació de professionals novells i d'estudis especialitzats. D'aquesta manera s'incentiva la entrada en el circuit laboral dels professionals més joves –contribuint a la reducció del atur juvenil qualificat– i d'altra banda, es fomenta la innovació.

L'altre aspecte rellevant d'aquest nou sistema de contractació és que afavoreix la continuïtat entre les diferents fases del procés arquitectònic: des de la idea i redacció del projecte, fins a la construcció i l'explotació de l'obra. Així es garanteix la coherència entre els objectius funcionals previstos i l'ús final, i una millor adaptació formal de les modificacions que sorgeixen en el decurs de l'execució de l'obra.

Aquesta manera de treballar facilita el manteniment de l'obra arquitectònica i contribueix a donar solucions més adequades a les incidències derivades de la seva explotació. Tot plegat, col·labora a allargar el cicle de vida útil de les construccions i els espais urbanitzats, alhora que millora la qualitat formal del entorn on s'integren.

La millora qualitativa de les obres promogudes per l'administració, juntament a d'altres polítiques ja existents (protecció del patrimoni artístic, rehabilitació urbana, acció cultural,...), ajuden a la valorització del patrimoni i a la millora del paisatge urbà. La contribució a la qualitat del paisatge no és un tema menor ja que té repercussió en la percepció de la ciutadania sobre seu propi entorn i per tant, en la qualitat de vida dels ciutadans i, d'altra banda, també influeix en la imatge externa del país i en el potencial d'atracció per als visitants (el turisme és un sector important) i fins i tot pels possibles inversors.

Més enllà d'aquests aspectes, les noves modalitats de contractació milloren l'eficiència i l'eficàcia de l'administració. Els amplis atributs que es consideren en la contractació augmenten les possibilitats de consecució dels objectius del projecte i d'assolir la satisfacció de la població a qui s'adreça, és a dir, són projectes més eficaços socialment. Tanmateix, la incorporació d'alguns indicadors també fa les

construccions més sostenibles i duradores i, en conseqüència, més eficients econòmicament a mig i llarg termini.

2.B.2. Consell de la qualitat arquitectònica

Aquest ens, representatiu de les diferents disciplines professionals que participen en el procés de creació arquitectònica, actuarà com a òrgan assessor del Govern en aquesta matèria. En el mateix sentit, s'impulsa la creació –voluntària– d'organismes consultius similars per part de les administracions locals.

La principal comesa del Consell, a banda d'assessorar el govern en les matèries objecte de la llei, és establir criteris en matèria de qualitat arquitectònica que hauran de tenir en compte els òrgans de contractació de les administracions catalanes.

El primer efecte, doncs, és sobre la mateixa administració que, per primer cop, analitzarà i detallarà els criteris tècnics i artístics que han de regir la contractació dels serveis de creació arquitectònica i l'obra que se'n deriva.

Aquest fet té una repercussió directa en la millora dels processos de contractació i, sobretot, en els resultats de les obres d'edificació dels equipaments i els habitatges públics i també de les actuacions d'ordenació de l'espai urbà. En citem alguns:

- Optimització de recursos: tant pel fet de promoure la conservació i rehabilitació del patrimoni com pel foment de l'ús de materials duradors, recuperables i recuperats.
- Disminució del consum energètic: per l'aplicació de materials i tecnologies que minimitzen el consum energètic de funcionament dels edificis i espais urbans.
- Disminució de residus i emissions: per foment de la rehabilitació del patrimoni construït, per l'ús de materials reciclables en la construcció i per l'aplicació de tecnologies que disminueixen el manteniment dels edificis.
- Augment de la qualitat de vida dels ocupants: derivada de la major satisfacció dels usuaris, corol·lari de la major adequació del projecte a les necessitats operatives i de l'ús de tècniques que disminueixen les problemàtiques estructurals.

Així mateix, cal esperar que les millores derivades de l'aplicació d'aquests criteris – eficiència i qualitat – per part de la Generalitat i les administracions locals, s'estenguin progressivament a la resta de la societat, atenent al caràcter exemplar que sovint tenen les bones practiques dels poders públics.

Altres tasques del Consell tenen també repercussió social, com les d'assessorament i proposta de continguts formatius en els diferents nivells d'ensenyament. L'existència d'un òrgan específic de reflexió i estudi sobre l'arquitectura en sentit ampli, contribuirà a millorar la cultura arquitectònica dels ciutadans en general i sobretot aproparà la formació dels professionals a les necessitats socials reals.

Tot plegat, en tant que incorpora nous requeriments tècnics i mediambientals a les construccions i fomenta nous usos per a estructures i materials, resulta un estímul per a la recerca i la innovació tecnològica.

Finalment, té una repercussió sobre els treballadors del sector que es poden veure beneficiats per un augment del seu prestigi com a conseqüència d'un major accent de la qualitat en l'exercici de la professió.

2.B.3. Centre d'interpretació i recerca de l'arquitectura

Aquest Centre, integrat en el sistema museístic, té encomanades funcions d'arxiu i preservació, de divulgació i de recerca i investigació. Es complementa amb les mesures de foment de la qualitat arquitectònica previstes per a les administracions públiques catalanes.

En primer lloc, el Centre és una manera de preservar els valors i les tradicions, afavorir l'accés al coneixement i augmentar la capacitat dels professionals i els ciutadans d'intervenir en els processos urbans comunitaris.

Per altra banda, el patrimoni arquitectònic, com a valor cultural, posseeix un gran potencial com a recurs per a generar desenvolupament. L'existència d'un Centre específic, juntament a una conservació curosa del patrimoni i dels entorns urbans, suposen importants factors d'atracció turística que contribueixen a consolidar un sector cada cop més present en la base econòmica catalana.

El Centre, en tant que s'ocupa també d'àmbits de coneixement tècnic (materials, estructures,...) i col·labora amb organismes científics, contribueix al desenvolupament de la recerca i indirectament a l'aparició d'indústries relacionades amb la seva implementació en el mercat.

2.B.4. Conclusions

En resum, el conjunt de mesures que promou aquesta llei tenen una repercussió socioeconòmica notable, especialment en els següents àmbits:

- Optimització dels recursos públics utilitzats en el procés de creació i execució de l'obra arquitectònica promoguda per l'administració catalana.
- Perllongament del cicle de vida de les edificacions d'ús públic (equipaments, oficines, habitatges,...).
- Augment del potencial econòmic dels sectors vinculats a l'arquitectura i la construcció.
- Incorporació dels joves professionals de l'arquitectura al mercat de treball.
- Potenciació de la sostenibilitat i la tecnologia aplicades a la construcció, i foment de la recerca vinculada.
- Millora de la imatge de marca de Catalunya –a través de la cura del patrimoni i la valorització de la creativitat– i augment del potencial d'atracció, especialment en el sector turístic.
- Millora de la qualitat de vida de la població com a conseqüència de la qualitat constructiva i la major adaptació a l'entorn i les necessitats.

2.C. Informe d'impacte normatiu

El Decret 106/2008, de 6 de maig, de mesures per l'eliminació de tràmits i la simplificació de procediments per facilitar l'activitat econòmica, al seu article 4.3, va establir que l'informe d'avaluació d'impacte regulatori ha d'especificar detalladament en quin sentit l'elaboració de la norma ha seguit els principis, criteris i recomanacions establertes per la guia de Bones Pràctiques per l'elaboració i la revisió normativa aprovada per l'Acord GOV/63/2010, de 13 d'abril, en els termes de simplificació administrativa i de reducció de càrregues administratives pels ciutadans i les empreses.

Considerant que aquest Projecte de llei té per objecte la voluntat incorporar les polítiques destinades explícitament al reconeixement de la dimensió cultural de l'arquitectura i la qualitat del tractament físic dels espais, de la integració urbana i socio-ambiental de l'edificació, valorant la importància que l'arquitectura suposa com prestació intel·lectual, cultural i artística del nostre país, així com la consideració del servei arquitectònic com un servei econòmic, de primera magnitud, que justifiquen la necessitat de disposar d'un text legal que reconegui i expliciti aquests objectius, cal valorar que l'impacte de la intervenció normativa d'aquest Projecte de llei és adequada als objectius que es persegueixen, i les mesures que conté són ponderades i idònies a la seva finalitat pública.

Per altra part cal considerar que no existeix una prèvia legislació específica en relació a la qualitat arquitectònica que permeti analitzar la seva possible simplificació o contrastar la incidència en la seva aplicació mes enllà de la legislació i les normes en el marc regulador de la contractació pública.

2.C.1. Mesures de foment de l'activitat professional

Les càrregues administratives més significatives que implementa el Projecte de llei estan dirigides a les actuacions i procediments de les pròpies administracions, com són la creació del Consell de la Qualitat Arquitectònica de Catalunya i els organismes consultius de qualitat arquitectònica de les administracions locals, aquests últims amb caràcter potestatiu, els quals no incidiran en majors costos per als professionals, empreses o ciutadans.

Així mateix el Projecte de llei implementa un conjunt de mesures de foment de l'arquitectura i la qualitat arquitectònica per part de les administracions públiques que en cap cas constitueixen noves càrregues o costos per als administrats o per als ciutadans, tot al contrari, aquestes mesures tendeixen a potenciar la iniciativa, la transparència dels procediments, la competitivitat dels professionals i la millora de la qualitat arquitectònica, la valoració de les condicions socials i ambientals dels espais públics i la cohesió comunitària dels nostres barris, i la promoció dels professionals i de les obres d'edificació o constructives executades a Catalunya, incrementat el coneixement de l'activitat dels professionals i les empreses d'aquest sector dintre i fora de Catalunya.

2.C.2. Mesures en la contractació pública

El projecte de llei estableix, que en determinats processos contractuals dels projectes de creació arquitectònica, la licitació s'haurà de realitzar mitjançant el

procediment amb dues fases, una primera, oberta a tots els professionals i empreses interessades que acreditin la solvència i característiques dels licitadors requerides en els plecs de condicions, i una segona fase, restringida als licitadors prèviament seleccionats, de conformitat amb els procediments previstos en la legislació en matèria de contractes de les administracions públiques.

Si bé aquests procediments poden comportar, en determinats supòsits, més complexitat per l'Administració contractant, no ha de suposar més carregues o costos per als empresaris i professionals que participin en els procediments de licitació, si no al contrari el Projecte de llei preveu limitar la documentació requerida al licitadors en els concursos d'idees, o en la primera fase de selecció dels concursos de projectes, per tal de racionalitzar els costos per als licitadors als estrictament necessaris en proporció a les característiques de l'obra projectada (art. 17, apartats 2 i 3, i l'article 18 apartat 2). Requeriments que s'hauran de determinar específicament en els plecs de condicions tècnic-administratives.

Projecte de llei preveu així mateix, que s'hauran de determinar unes retribucions o premis, per als licitadors seleccionats per la segona fase del concurs, en funció dels requeriments sol·licitats en els plecs de condicions, de forma que es garanteixi que els professionals o empreses que han de presentar els projectes es vegin compensats econòmicament, afavorint la qualitat dels treballs d'aquets professionals.

Així mateix es potencia la constitució de jurats, comitès d'experts o organismes tècnics especialitzats, atenent la preponderància que el projecte de llei atorga, per a la valoració de les ofertes presentades, als criteris de qualitat arquitectònica, que en part s'hauran de valorar mitjançant judicis de valor, en relació als aspectes avaluable mitjançant fórmules automàtiques. Aquestes i d'altres mesures previstes en el Projecte de llei, amb la participació dels respectius col·legis professionals, afavoriran la transparència i la confiança dels professionals i dels ciutadans en relació al procediment contractual dels projectes arquitectònics.

2.C.3. Mesures en l'àmbit de les llicències d'obres municipals

L'informe de qualitat arquitectònica previst als articles 8 i 14 del Projecte de llei en el procediment d'atorgament de llicències d'edificació en determinats àmbits urbanístics, constitueix una càrrega administrativa que afectarà indirectament als particulars i empresaris. Tanmateix, cal tenir en compte que es tracta d'un requeriment específic que ha d'estar predeterminat en el planejament urbanístic municipal que resulti vigent, de forma que únicament es podrà sol·licitar aquest informe en determinats àmbits o sectors de planejament concrets que per les específiques característiques ho requereixin.

Per tant, aquesta intervenció, que en l'actualitat les administracions locals realitzen sense una marc jurídic adequat, el Projecte de llei la limita a supòsits molt determinats i limitats, que motivadament requereixen d'una intervenció en matèria de qualitat arquitectònica, els quals han de quedar degudament determinats i regulats en el planejament urbanístic municipal (plans d'ordenació urbanística municipal o plans especials) en uns específics àmbits i continguts.

Per altre part, el projecte de llei determina la necessitat que les Administracions locals continuïn el procediment d'atorgament de les llicències urbanístiques

municipals si no és resol l'esmentat l'informe preceptiu en el termini determinat per la seva emissió.

Atenent la especificitat i les limitacions d'aquets àmbits urbanístics de planejament que resultin afectats per aquesta intervenció en matèria de qualitat arquitectònica no es disposa de dades de la incidència que podria tenir en el futur aquesta càrrega urbanística, en quant a temps de tramitació i nombre de possibles llicències afectades que requereixin d'aquest informe preceptiu.

Per altra part, en els supòsits en què aquesta càrrega s'implementés en el planejament municipal, els costos de l'informe en matèria de qualitat arquitectònica seran assumits pels organismes consultius de qualitat arquitectònica de les administracions locals, i per tant no afectarà amb majors costos als particulars o empreses promotores o en una major documentació.

2.C.4. Conclusió

En conclusió cal considerar que aquesta regulació no té un impacte regulatori negatiu sobre els professionals, les empreses i la ciutadania, i és adequada als objectius que es persegueixen amb aquest Projecte de Llei i les mesures que conté són ponderades i idònies a la seva finalitat pública, d'aconseguir una major exigència en la qualitat dels projectes dels edificis i equipaments públics, i, en el seu cas, privats, la seva integració en els entorns urbans i la millora en la preponderància dels elements ambientals en la previsió del seu manteniment i conservació i en els aspectes socials.

2.D. Informe d'impacte de gènere

En la redacció del projecte de Llei d'Arquitectura s'ha tingut en compte l'ús no androcèntric del llenguatge i la utilització de termes que no suposin una discriminació per raó de gènere i que no vulnerin el principi d'igualtat d'oportunitats.

Així mateix, la norma proposada no vulnera el principi d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, en aplicació de la transversalitat de gènere. En concret, en els articles 7 i 8 que regulen la composició del Consell de la Qualitat Arquitectònica i dels organismes consultius de les administracions locals, es procura una representació paritària dels seus membres.

Tot plegat, la nova Llei expressa una voluntat igualitària i respecta el principi d'igualtat d'oportunitats.

3. Comparació de les opcions de regulació considerades

Abans de elaborar el projecte de Llei d'Arquitectura amb el contingut actual, s'han valorat altres opcions de regulació tal com s'exposa tot seguit:

Opció I: No fer res

Òbviament, si no es planteja cap mesura és complicat que es puguin resoldre les dificultats plantejades, més encara en relació a practiques de les administracions que estan molt instaurades i que com passa amb els hàbits i costums costen de revertir.

D'altra banda, malgrat la dependència de la legislació marc d'àmbit estatal, com és el cas de la contractació pública que és regeix per Real Decreto Legislativo 3/2011, de 14 de novembre del Texto Refundido de la Ley de Contratos Públicos, la legislació catalana –en el marc de les seves competències- ha de adaptar-se en la mesura possible a la normativa comunitària i promoure l'aplicació de les directrius europees sobre l'arquitectura.

En aquest sentit, cal considerar especialment la Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de febrer de 2014, sobre contractació pública que entre d'altres qüestions, considera que en determinats processos de licitació de contractes públics, en la valoració de la relació qualitat-preu es pugui donar prioritat a la qualitat o a consideracions mediambientals o socials. Això mateix, cal considerar les recomanacions la Resolució de 12 de febrer de 2001 sobre la qualitat arquitectònica en l'entorn urbà i rural promovent la consideració de la dimensió cultural i la qualitat de del tractament físic dels espais en les polítiques europees.

Per tot plegat, la opció de "no fer res" no garanteix la consecució dels objectius proposats.

Opció II: Desenvolupament reglamentari o Acord de Govern

Certament, alguns objectius de l'avantprojecte de Llei, podrien ser resolts mitjançant l'adopció de determinats acords del Govern o mitjançant un decret que establis les determinacions reglamentaries adients. Tanmateix, les raons que s'exposen tot seguit aconsellen desenvolupar els objectius mitjançant una llei:

a) En primer lloc, la inexistència, tant a Catalunya com a l'estat espanyol, d'un marc legislatiu en aquesta matèria, fet que comporta que per tal per determinar l'objecte, el principis generals i els àmbits d'intervenció relacionats amb l'interès públic de l'arquitectura i la qualitat arquitectònica, sigui necessari disposar d'aquest marc legislatiu.

b) La regulació de determinades especificitats de la contractació pública de la creació arquitectònica, concursos d'idees, contractació dels serveis del procés de creació arquitectònica, etc. desenvolupant les competències que l'article 159.3 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya atribueix a la Generalitat de Catalunya en matèria de contractació dels òrgans de les administracions públiques catalanes.

c) El marc regulatori que es determina, tant pel que fa a la promoció i reconeixement, com el relació a les especificitats en matèria de contractació, inclou l'àmbit del conjunt de les administracions públiques de Catalunya i dels seus organismes i entitats (Generalitat de Catalunya, administracions locals, universitats, etc.) que de conformitat a la legislació de contractes de les administracions públiques estan subjectes a aquesta legislació

Opció III: L'avantprojecte de Llei d'Arquitectura

Les consideracions exposades en els apartats anterior, i la voluntat explícita de reconèixer l'interès públic de l'arquitectura i de la qualitat arquitectònica, la seva importància cultural, econòmica i social, determinen que l'elecció regulatòria escollida sigui la legislativa.

Cal considerar, així mateix que aquesta opció permet un posterior desenvolupament en diferents àmbits i formats que vinculin al conjunt de les administracions públiques de Catalunya (planejament urbanístic, acords de Govern, plecs de condicions tècniques i administratives en els procediments de contractació, etc.). Aquest desenvolupament legislatiu esglaonat permet una major adaptació a les necessitats sorgides en la seva aplicació i a la disponibilitat de la resta d'administracions involucrades.

4. Implementació, seguiment i avaluació de la norma

Atesa la rellevància de les reformes de la contractació de l'arquitectura entre els conjunt de propostes contingudes en aquest avantprojecte de Llei d'Arquitectura, es proposa avaluar la norma en funció dels resultats assolits en aquest aspecte.

Per aquest motiu es portarà un registre dels concursos de creació arquitectònica i especialment dels realitzats mitjançant concurs restringit. Així mateix, també es comptabilitzaran els que es portin a terme previ concurs d'idees.

0357

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori i Sostenibilitat
**Direcció General d'Ordenació
del Territori i Urbanisme**

El seguiment de l'itinerari complet del projecte: redacció del projecte, realització de l'obra projectada, incorporació de modificats, etc i fins a la seva recepció i la conseqüent quantificació dels terminis emprats i els costos financers esmerçats en cadascuna d'aquestes etapes, ha de permetre avaluar l'eficiència i eficàcia de la implementació d'aquesta proposta de Llei.

Barcelona, 27 d'abril de 2015

Agustí Serra i Monté

Director general d'Ordenació del Territori i Urbanisme